

litisk Principspørgsmaal og et Programpunkt af de mest vidtrækkende Konsekvenser. Thi det er klart, at hvis Statsmagten — og det vil jo i et demokratisk Land blot sige et Flertal af Vælgerne — tiltager sig Ret til at raade over mit Liv, da er der overhovedet ingen Respekt for den personlige Selvbestemmelsesret eller nogen Grænse for, hvor langt Statsmagten kan gaa i sine Overgreb mod de enkelte Borgeres Person eller Ejendom. Og da vort Maal netop er en *Retsstat*, der værner Borgerens retmæssige, det vil sige arbejdsskabte Ejendom og den personlige Frihed, kan vi ikke paa dette Punkt gaa paa Akkord med Hensigtsmæssighedshensynene. Man har undertiden i Agitationstaler kaldt den moderne Stat for en Røver; den er i en vis Forstand værre end de gamle Røvere, der dog gerne stillede det Alternativ: Pengene eller Livet. Den moderne Stat gør Fordring paa Raadighed over begge Dele: Pengene og Livet. Og naar vi — som bekendt, tør jeg forhaabentlig sige — er Modstandere af Statens Beskatningsret, hvor det dog kun gælder Pengene, maa vi i endnu højere Grad protestere mod, at Staten uden vort Samtykke disponerer over vort Liv, og her kan ikke noget Menneske, selv om han rotter sig sammen med aldrig saa mange andre, disponere paa et andet Menneskes Vegne. Om en Sag for mig er saa stor og hellig, at jeg vil vove Livet for den, kan ingen andre end jeg selv afgøre. Det nytter ikke at paaberaabe sig Fædrelandskærligheden som Begrundelse for den tvungne Værnepligt, det er snarere en Mistillids erklæring til Fædrelandskærligheden. Fædrelandskærlighed kan som al anden Kærlighed kun være *frivillig*, og der maa være en for alle kendelig Brist paa Logik hos den Patriot, der siger: *Min Fædrelandskærlighed er saa stærk, at du skal lade dig lemlæste eller dræbe, naar den kræver det; ja, hvad der for mange maaske er endnu værre, lade dig kommandere ud for at dræbe andre.* Jeg ved nok, at man med den for praktiske Politikere ejendommelige Halvhed, hvor det gælder Principspørgsmaal, har udfundet det Kompromis, som hedder civil Værnepligt. Men det er ingen Løsning af Spørgsmaalet, det sikrer kun den paagældende mod selv at komme i Ildlinien, ikke mod Meddelagtighed i Krigsberedskab. Tvangen er principielt set den samme, og hele Tankegangen er, hvis jeg maa bruge en kendt Sammenligning fra Vælgermøderne, analog med den Begejstring for Afholdssagen, som en Greve gav Udtryk for ved at befale, at for Fremtiden skulde hans

Tjener være Afholdsmand. Dette er slet ikke urimeligere end, at der findes Kvinder, som er varme og begejstrede Tilhængere af almindelig Værnepligt — for Mænd.

Retsforbundet har valgt sine Repræsentanter ind i Rigsdagen med den Opgave at hævde den retmæssige Ejendom overfor Skatteuæsenet og den personlige Frihed paa alle de Omraader, hvor den krænkes ved vilkaarlige Magtsprog, og vi tager denne Opgave op i større Omfang end den Forening, der kalder sig Den personlige Friheds Værn, men populært gaar under et andet, mere specielt Navn. Derfor maa den højtærede Forsvarsminister undskyldte, at vi, der kun repræsenterer et lille Parti paa 18 000 Vælgere, benytter vor parlamentariske Ret til at fremsætte Lovforslag om, at dette Principspørgsmaal forelægges Vælgerne til direkte Afgørelse, uanset hvorledes man i øvrigt ønsker vort ydre Retsværn ordnet.

Lovforslagets Betydning for Fredssagen skal jeg ikke komme nærmere ind paa — i den Henseende anser jeg Frihandelen, Afskaffelsen af den økonomiske Krig for en langt vigtigere Faktor —, kun saa meget ønsker jeg at sige, at det første direkte Skridt til Krigens Afskaffelse dog maa være, at vi ikke tvinger nogen til mod sin Villie at gaa i Krig. Saa vilde Slagsmaalet dog blive begrænset til dem, der fra begge Sider ønskede at slaas og selv kunde bestemme, paa hvilken Side de vilde kæmpe. Dette fik som bekendt Sønderjyderne ikke Lov til paa Grund af den hellige, almindelige Værnepligt.

Paa en Skoleplads hændte det en Gang, at to iltre Smaaafyre, som en ældre Kammerat vilde hindre i deres Tvekamp, begge i skøn Samdrægtighed henvendte sig til den inspektionshævende Lærer med Besværing over, at de ikke maatte have Lov til at „slaas i Fred“, som de kaldte det. Hvor meget det end er Fredsbevægelsens fjerne Maal at afskaffe al Krig, saa er der dog mere end en Gradsforskel mellem at tvinge Folk til at slaas og lade dem, der selv ønsker det, slaas i Fred — for at bruge Drengenes Udtryk.

I det Opraab, som sidste Sommer sendtes ud over Verden, underskrevet af mange af de bedste Navne i alle Lande, er det nye og glædelige det, at Kravet om Værnepligtens Afskaffelse ikke blot appellerer til Fredskærlighed og Broderskabsfølelse, men udtrykkelig begrundes paa, at selve Værnepligten er en Retskrænkelse, et uberettiget Statsovergreb mod Individet. At dens Afskaffelse tillige vilde formindske